

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10.

**GAZETA MAGHIARILOR
 DIN BANAT**

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934-1938
 Trib. Timișoara.
 Redactor resp. **Dr. VARNAY ELEMÉR**

PONT FERENCZY GYÖRGY

Azt olvassuk egyik szatmári ujságban, hogy Ferenczy György „székely-magyar író és ujságíró”, ahogy önmagát nevezni szokta és aki ezt a címet „Kimondom” című megvolt vagy talán most is meglevő időszakonként megjelenő lapjára írva viseli, előadást tartott Szatmáron Calinescu és a nemzetkisebbségek címen. A tragikus végű egykori miniszterelnököt a romániai nemzetkisebbségekhez szoros szálak fűzték és elékezettükben ma is úgy él, aki megindítója volt egy tisztultabb és a gyakorlati élet követelményeivel számoló nemzetkisebbségi politikának. Elékezünk arra a megdöbbenésre, melyet a politikai pártok felosztása keltett. Ez a megdöbbenés tagadhatatlanul a magyarság körében volt a legnagyobb, mert senki nem tudta és nem sejtette, hogy mi következik, mi lesz és milyen lesz a nemzetkisebbségek képviselete, hogyan történik majd az összeköttetés fenntartása a magyarság és a kormány között. Egy nagy várom volt mindannyiunk előtt, melynek sötétjében az összes lehetőségek rémei kísértettek. Csak Calinescu tudta, hogy mit akar. Tudta és keresztülvitte akaratát. A politikai tülekedések verkedések helyébe a rendet és rendszerességet hozta. Azt a rendszerességet, amely ezelőtt sikkadt a pártok versengései közepette. Óriási ádással, csodálatos intuícióval és hihetetlen energiával igyekezett a cél felé: az ország összes főinek belekapcsolódását az építő munkába lehetővé tenni. Ez ezen törekvésében számított a nemzetkisebbségek közreműködésére is. Megtalálta a módját annak, hogy kivonja őket a politikai hatalmi igyekezetek utvesztőiből, amelyekben függvényei voltak párturalmi kufarkosoknak és kijelölte azt az utat, melyen az ország és saját boldogulásuk szolgálatában a jövőben haladhatnak. A nemzetkisebbségi miniszterium újból való megszervezésével és a kisebbségi statutum megszerkesztésével olyan alapot teremtetett, mely a nemzetkisebbségi kérdést kibonja az alkudozások méltatlan légköréből és azt biztos jogi alapra helyezi.

Mindezt tudjuk, értékeltük annak idején és értékeljük ma is. Calinescu működésétől számbavéve a nemzetkisebbségi probléma jogi sikra való terelése és a jog határai között való megoldásának komoly kísérlete. Ezt a romániai magyar sajtó számtalan cikkben megállapította és nem mulasztotta el kiemelni Calinescu volt miniszterelnöknek e téren szerzett igen nagy érdemeit. A magyarság legalább annyira tisztában volt a néhai miniszterelnök működésének jelentőségével, mint a románság. Ha ennek ellenére Ferenczy György székely-magyar író és ujságíró szükségesnek tartja a szatmáriak részére felfedezni Calinescu miniszterelnököt és érdemeit, hogy ez annak a feltételezésnek enged teret, hogy a jó szatmáriak nagyon távol élnek a világ és az ország eseményeitől, ha csak most és pont Ferenczy György előadásából kell tudomást szereztetniük a szomoró véget ért kormányfő munkásságáról. Pont Ferenczy Györgyre vártak, hogy megmagyarázza nekik, mit is veszített a nemzet Calinescu korai halálával. Ferenczy György működésként ismeri a magyarság. Mert a magyarság nem felejt könnyen. A jót még nehezebben, mint a rosszat. A jót, amit Calinescu akart az országnak és az ország összslakossága között a magyaroknak is. És a rosszat, amit nem Calinescu akart, sem az országnak, sem a magyarságnak. Pont Ferenczy György vállalkozott arra, hogy ennek a kiváló államférfiúnak posthumus portréját megrajzolja a szatmáriak részére.

Nem foglalkoznánk a dologgal, ha a szatmári lap tudósításából nem derülne ki, hogy a nagyszámú közönség mellett „az előadásra kivonult a felekezeti iskolák valamennyi növendéke is”. A felekezeti iskolák valamennyi növendéke között természetesen ott voltak a ma-

gyar tanulók is, akiknek nem árt, ha megtudják, hogy ki volt és mit jelentett az ország számára néhai Calinescu Armand és idejében megtanulják becsülni az ország nagyjait. Véleményünk azonban az, hogy az egykori miniszterelnök érdemeit kellőképpen és bizonyára a tanulók szellemi nivójának és politikai iskolázottságának mértékében méltányolták az illetékes tanítók és tanárok Calinescu tragikus elmúlása alkalmából rendezett iskolai ünnepeken. Nem tudjuk helyeselni, ha a felekezeti iskolák tanítói és tanárai érthetetlen tubuzgóságból kivezenylik a gyermekeket egy, bizonyára nem tanulók részére készült, politikai előadásra. A gyermekek csak maradjanak meg az iskola falai között, pedagógusok előadásából tanulják meg azt, amire szükségük van és amit a tanterv szakemberek komoly és megdöntött véleménye alapján számukra előír. Nem hisszük, hogy a közoktatásügyi miniszter el lesz ragadtatva, ha meghallja, hogy a szatmári iskolák növendékei egy délutánt töltöttek el azzal, hogy meghallgassák Ferenczy György előadását.

A kormány a legnagyobb megértéssel kezeli a nemzetkisebbségek különféle ügyeit és ha nem is sikerült a Calinescu óta inaugurált rövidmultu

éra alatt minden kérdést rendezni, úgy ez nem a jóakaraton mult, hanem az idő rövidségén. A mindennapi élet különben is állandóan újabb és újabb problémákat vet felszínre, melyek újabb és újabb rendezést és elintéztést igényelnek. Ha nem így lenne, bizonyos intézmények csakhamar feleslegessé válnának. Így a nemzetkisebbségi miniszterium is. A multtal szemben látjuk és érezzük, hogy sok mindenféle tekintetben más lett irányunkban a hangulat és a kormányhatóságok magatartásából kiérezhető az is, hogy ezt a hangulatot nem kívánják apró titzurasokkal rontani és megbotmani. És ugyanezt teszik a kormánynak alárendelt többi hatóságok is. Ezt a barátságos légkört és hangulatot azonban kellemetlenül befolyásolja, ha azt a látzatot keltik bizonyos történések, mintha hivatalos támogatásban részesülnének olyanok, akik nagyon távol állanak a romániai magyarság érzelmi közösségétől. Ilyen látzatot szolgált az a tény, hogy a felekezeti iskolák növendékeit ki-rendelték Ferenczy György szatmári előadására. Ferenczy György nem alkalmas arra, hogy összekötő kapocs legyen a magyarság és a kormány, vagy a románság között. Van a magyarságnak a kormány által is szívesen látott képviselete, mely a lelki közéletet működtetésével jobban szolgálja mindenki másnál. Ferenczy Györgynél is. Pont Ferenczy Györgynél.

Felháborodással fogadta a világ a müncheni merénylet hírét

Gondosan előkészítették a gyilkosság tervét

Münchenből jelentik: (Dunaposta.) A merénylet kivizsgálását szakemberekből álló bizottságra ruházták, amely már is megállapította, hogy gondosan előkészített gonosztevőről van szó.

Ugy a hely kiválasztása, mint pedig a szakszerű munka arra mutat, hogy

a merénylet igen gondosan elő volt készítve, úgy, hogy Hitler legyen a veszélynek legjobban kitétt helyen és a merénylet minden esetre sikertüljön.

Ha határozott tettesekre, vagy tettes csoportra még nem is lehet következtetni az anyag és a nyomozás mégis megmutatja azt az irányt, amelyben a további kivizsgáló tevékenységnek mozogni kell.

HITLER RÉSZT VESZ AZ ALDOZATOK TEMETÉSÉN

Bécsből jelentik: (Dunaposta.) A müncheni merénylettel kapcsolatban csütörtökön Bécsben letartóztatott néhány száz politikailag gyanús és a rendőrség nyilvántartásában szereplő egyént. A volt osztrák főváros különböző pontjain megtámadták a zsidókat, mire a zsidó hitközség felhívta tagjait, hogy délután 4 órától kezdve ne mutakozzanak az utcákon.

Berlinből jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentése szerint a müncheni merénylet áldozatait a nemzet temeti el. Az ünnepségen Hitler is résztvesz és beszédet is fog mondani.

„A MERÉNYLET SÍTTETI A HARCÉRI HELYZET KIALAKULÁSÁT”

A német főváros sajtója még mindig a müncheni merénylet hatása alatt áll. A lapok fényképfelvételeket közölnek a merénylet színhelyéről, valamint a sebesültek elszállításáról és a halottakról. Közlik a lapok, hogy eddig 9 államfő adott kifeje-

zést táviratilag örömeinek a vezér csodálatos megmenekülése alkalmából. Az államfők e gesztusából annak jelét látják, hogy a népek igazi vezetői meg tudják őrizni semlegességüket a napi politikától és a politikai érelektől.

Római jelentések szerint az olasz lapok is nagy cikkeket foglalkoznak a müncheni eseménnyel. A Giornale d'Italia azt írja, hogy

az olasz nép őszinte jókívánásait fejezi ki a birodalmi vezérnek

abból az alkalomból, hogy szerencsésen megmenekült az aljas merényletből. A merényletnek azonban áldozatai vannak, aki régi harcossai a nemzeti szocializmus ügyének. De az áldozatok nem hiába valók, mert biztosak vagyunk abban, hogy a nemzeti szocializmus megerősödvé fog ismét kikerülni a mai helyzetből.

A Messagero azt írja, hogy a müncheni nyomozás során igen sok házkutatást tartottak és közben

több őrizetbe vétel is történt,

az zsidók ellen azonban ezúttal nem hoztak még különleges intézkedéseket. A Popolo di Roma nem tartja lehetetlennek, hogy a müncheni merénylet nem marad következmények nélkül a harcéri helyzetre sem. Valószínűnek veszik, hogy ez az esemény fogja siettetni a harcéri helyzet kialakulását.

(Radiopress.)

A Tribuna, Lavoro Fascista és a többi római lap hasonló szellemben írnak. Megállapítják, hogy a véres merénylet eredménye az lesz, hogy Hitler a német nép méginkább szívesen fogadja. Maga a merénylet az egész világban nagy felháborodást keltett és még nagyobb a felháborodás, ha kiderül, hogy az ügyben külföldiek is bele vannak keveredve.

Még a nemzeti szociálisták ellenfelei is felháborodtak

A Német Távirati Iroda jelenti: A tegnap megjelent holland lapok részleteket közölnek a müncheni merényletről és megállapítják, hogy ennek a bűnténynek

komoly következményei lehetnek az európai helyzet kialakulására.

A Maasbode ezt írja: Még a nemzeti szocialismus ellenfelei is a legnagyobb felháborodással vették tudomásul a merényletet és megelégedésüket fejezik ki, hogy a német államfő sértetlen maradt. Ertéhető a nemetek nagy felháborodása is e gyalázatos bűntény miatt. (Rador.)

A SZENTATYA ÉS VILMA KIRALYNO ÜDVÖZÖLTE HITLER

Hágából jelentik: (Rador.) Vilma holland királynő tegnap táviratot küldött Hitler kancellárnak és örömet fejezte ki afelett, hogy a merénylettől megszabadult.

A pápa táviratilag megbízta Orsenigo Cezare berlini pápai nunciust, hogy fejezze ki a Szent Atya szerencsekívánatait Hitlerrel, a birodalmi vezér szerencsés megmenekülése alkalmából.

ROMANIA ÜDVÖZLETE.

Bucurestiből jelentik: Argetoianu miniszterelnök, királyi tanácsos tegnap látogatást tett a bucurestii német követségen és a kormány nevében örömet fejezte ki afelett, hogy Hitler kancellárnak semmi baja sem történt az ellene tervezett merénylet következtében.

Grigorie Gafencu felhatalmazta Radu Crutescu berlini román követet, hogy fejezze ki a német kormány előtt a román kormány megelégedését afelett, hogy a merénylet nem sikerült.

A Jurnalul a következőket írja: Amint az természetes volt, a müncheni merénylet híre az egész világon és így

Romániában is mély benyomást keltett.

Nálunk egy ilyen hír annál érzékenyebb hatást vált ki, mert itt még élnek az annak a merényletnek az emléke, amelyet néhány eltévedt egyén követett el Calinescu miniszterelnök ellen.

A román nép, amelyet szelidségről ismernek, ösztönösen irtózik a brutális, az erőszakos eszközöktől.

A SZOVJET FELHÁBORODÁSA.

Moszkvából jelentik: (Rador.) A DNB távirati jelentése szerint a szovjetkormány felhábo-

rodásának adott kifejezést von Schullenburg nagykövet előtt a müncheni merénylet miatt. A sajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy a merényletet közvetve vagy közvetlenül külföldön készítették elő. Hitler a merénylet előtti beszédét a lapok teljes egészében közlik.

Hogyan szerzett Hitler tudomást a merényletről

Zürichből jelentik: A német lapok jelentése szerint Hitlernek csak akkor hozták tudomására a müncheni merényletet, amikor vanata Nürnbergbe érkezett. A birodalmi vezér első szavai a következők voltak:

— Mégis kell, hogy az embernek szerencséje legyen!

Jólértésült német körökben azon a véleményen vannak, hogy a merényletet többen készítették elő. (Dunaposta.)

Felravatalozták az áldozatokat

Münchenből jelentik: A merénylet áldozatainak holttestét pénteken este 10 órakor ravatalozták fel a Feldherrenhalle előtt. A lakosságnak engedélyt adtak arra, hogy fél 11 órától szombaton délelőtt 11 óráig elvonulhasson a koporsók előtt. A temetés délelőtt 11 órakor kezdődik és azt az állam rendezi.

MEGTORLÁSOK KÖVETKEZNEK.

Rómából jelentik: Az olasz lapok párisi tudósítói mind olyan értelemben közölnek híreket, hogy Franciaország igen közelinek látja a nagy német támadás megkezdését. A Corriere della Sera a jelzett megtorló intézkedésekkel foglalkozik és úgy tudja, hogy ezeknek

a megtorlásoknak a mértéke a müncheni nyomozás eredményétől függ.

A Regime Fascista című lap szerint

a német birodalomnak jogában áll olyan megtorlással élni, amilyent jónak lát.

KALIO ELNÖK SZERENCSEKIVÁNATA.

Helsinkiből jelentik: Kalio finn köztársasági elnök telefonon fejezte ki Hitler kancellárnak szerencsekívánatait, hogy a gondviselés megóvta attól az életveszedelemtől, amelyben a Német Birodalom vezére volt. Franco tábornok táviratban fejezte ki jókívánságait. (Dunaposta.)

Visszavonták a csapatokat a török-bolgár határról

Ankarából jelentik: (Rador.) A török kormány annak idején a nemzetközi helyzetre való tekintettel hazarendelte a külföldön tanuló diákokat. A minisztartanács most úgy döntött, hogy ezeket a diákokat ismét visszaküldik, hogy folytathassák tanulmányaikat tekintet nélkül arra, hogy az semleges, vagy hadviselő országokba történik. A Stefani ügynökség úgy ezt az intézkedést, valamint azt, hogy a behívott tartalékok sok több korosztályát elbocsátottak, úgy tekinti, hogy Törökország bizalommal néz az események fejlődése elé.

Szófiából jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelentése szerint Törökország és Bulgária viszonyában nagymértékű enyhülés állott fel, aminek következményeként mindkét fél visszavonta csapatait a határról.

Svájc nem mozgósít

Bernből jelentik: A svájci szövetségi tanács pénteken Guisan tábornok bevonásával ültést tartott, amelyen behatóan megvizsgálták a nemzetközi helyzetet. A szövetségi tanács megállapította, hogy még nem érkezett el az idő arra, hogy elrendelje az általános mozgósítást és csupán bizonyos övétezkedéseket fogantatosítanak. (Dunaposta.)

Leipnik Manó temesvári magánmérnök, hirtelen halála

Leipnik Manó temesvári magánmérnök, hirtelen meghalt. Pénteken reggel Zsombolyára utazott, ahol megzása volt földmérés munkák végzésére. Alig érkezett azonban Zsombolyára, amikor heves rosszul fogta el és mielőtt segítségére siethettek volna, meghalt. Megállapították, hogy szívizélhűdés ölte meg Leipnik Manó fia volt néhai Leipnik Vilmos vártanácsnoknak. A reálskolát Temesvárott, a műfegytemet Budapesten végezte. Rövid ideig Budapestben működött, majd szülővárosában telepedett le, a magánmérnöki gyakorlatot folytatott. Nagyon szenvedélyesen folytatta a helyeggyűjtést és egy-egyriká helyeggyűjtést nem restelt nagyobb utazást is tenni. Előzékeny, udvarias modora miatt közhírességnek örvendett. Halálát gyászolja felesége, szülei Marer Mária, akivel harminchat évig élt boldog házasságban, fia Leipnik László újságírókollégájának leánya Vilma, két fivére, Raskó és Alföldi családok és nagy rokonság. Temetése vasárnap délelőtt megvége a temesvári zsidótemető halotti csanakában.

Nem várható közeli meg egyezés a Szovjet és a finnek között

Ismét kritikus pontra jutottak a tárgyalások

Koppenhágából jelentik: A National Tidenende jelenti Helsinkiből: Komoly okokból arra lehet következtetni, hogy a finn-orosz tárgyalások a hét eleji derültség ellenére kritikus pontjukhoz érkeztek el. Minden jel arra vall azonban, hogy a tárgyalásokat egy ideig folytatják. A Szocialdemokratens című lap helsinkii tudósítójának jelentése szerint a Szovjet lemondott Hangó helységről és a tárgyalások jelenleg több

kisebb szigetre és Kareliára vonatkozóan folynak. (Rador.)

Helsinkiből jelentik: A finn távirati iroda azokkal a híresztelésekkel ellentétben, amelyek a finn-orosz egyezmény megkötésének közeli lehetőségéről uterjedtek, nem felelnek meg a valóságnak, mert mindezek a tárgyalófelek nem tartották komoly alapot, amelyek szellemében megkötötték volna az egyezményt, vagy legalább is az egyezmény közeli megkötését lehetne várni. (Dunaposta.)

A délafrikai köztársaság katonai intézkedései

Fokvárosból jelentik: A délafrikai köztársaság sajtóigazgatósága rádióon jelentette be, hogy megtette az összes katonai intézkedéseket a köztársaság megvédésére, sőt szükség esetén a köztársaság katonai erejével megvédelmezi az északi angol gyarma-

tokat is. Hozzáteszik, hogy ha Mozambique ellenesség fenyegetné és a portugál hatóságok védelmet kérnének a délafrikai köztársaságtól, így ennek a gyarmatnak is katonai segítséget nyújtának. (Rador.)

Tömeges internálás Irországban

Dublinből jelentik: Egy munkáspárti képviselő tiltakozott a parlamentben amiatt, mert hatvan személyt internáltak. De Valera válaszában kijelentette, hogy a kormánynak jogában áll az állambiztonság megvédése céljából hozott törvény alapján letartóztatni és internálni mindazokat, akik romlásba dönthetik az országot. Az egész világon tudják, hogy nálunk fegyverekkel

rendelkező olyan szervezet létezik — mondotta a miniszterelnök, — amely kormányzati jogokat követel a maga számára. Ha ezeket a személyeket szabadon engednék, azt jelentené, hogy a jelenlegi kormány lemondásra kényszerülne, de azt is, hogy képtelenség lenne bármilyen kormányzás. (Rador.)

CORSO mozgó

MA és minden nap a szovjet filmgyártás paradés filmje:

Az ifjuság diadala

Monumentális rendezésű grandiózus film! 11 szovjetköztársaság 50.000 sportolója mutatja a szovjet öt éves testnevelési terv eredményeit. Az orosz ifjuság táncái és sportmutatványai, szokásai és káprázatos felvonása Sztalin és a több vezető előtt, Molotov irányításával.

Ilyen szép és lebilincselő filmet még nem láttunk moziban.

Nagyobb mint az Olimpiad

A legújabb METRO-GOLDWYN-hiradó két gyönyörű kiegészítő.

Előadások: 5. 7. 9.15.

Szabadjegyek nem érvényesek!

Hollandiát védelmi helyzetbe hozták

Németország segítséget ajánlott Hollandiának az angol követelésekkel szemben

Amszterdamból jelentik: (Rador.) A Reuter ávirati iroda jelentése szerint a holland hatóságok intézkedése alapján számos autót és tengerautót rekviráltak hadsereg szállítás céljaira. Főbb vonalon a személyvonatok járatait csökkentették. A katonai szabadságok visszavonása a közvélemény körében idegességet okozott. A holland főparancsnokság megtiltotta a holland majóknak, hogy különösebb ok nélkül azokon a helyeken tartózkodjanak, amelyekre az ostromállapot vonatkozik. Mindazok a tiszték és katonák, akik szabadságot élveztek, legkésőbb péntek estig kellett csapattesteiknél jelentkezzenek.

Az a német-holland határincidens, amely Velno közelében csütörtökön lejátszódott, még mindig nem nyert tisztázást. A holland hatóságok, amelyek az ügyben a vizsgálatot folytatják, nem akarnak idő előtt nyilatkozni, nehogy a zavart fokozzák.

A jelenlegi légkörben a határincidens végetes lehet, mert azt ürügyként használhatják fel.

Ezt Hollandiában jól tudják. A nemzeti szociálista sajtó heves támadásokat intéz Hollandia ellen, amelyet azzal vádol,

Elárasztották a hollandok a határterületeket

Amszterdamból jelentik: (Rador.) Hollandiában az események súlyosra fordulásától tartanak. Csütörtökön délután rendkívüli minisztertanácsot tartottak, amelyről közleményt nem adtak ki. Ugyancsak csütörtökön délután Vilma királynő kihallgatáson fogadta a holland tengeri és szárazföldi haderő főparancsnokát. Este a kormány tagjai újabb tanácskozára ültek össze és ez a megbeszélés éjszaka egy óráig tartott. Az államrendőrséget megerősítették.

Hollandia nem akar Anglia eszköze lenni

Hágából jelentik: (Dunaposta.) Van Kleffens külügyminiszter a második németalföldi kamarában Hollandia külpolitikájáról beszédet tartott. Előadta, hogy a világháború befejezése után létesített szabályzatok összeomlottak és szükség van arra, hogy

Európának új rendszert adjanak. A külügyminiszter ezután kijelentette, hogy felelőséget vállal Vilma királynő közvetítő lépéséért és kiemelte, hogy a két uralkodó megbeszélése mögött semmiféle titok nem lappang és a tanácskozás nem történt külföldi befolyásra. Szóvá tette a holland hajók feltartóztatását a La

Önkéntes volt a holland-belga békeközvetítés

Belgiumban kedvezőtlen hatást keltett a nemzetközi sajtónak az a híre, hogy Vilma királynő és Lipót király német kényszer következtében határozták el magukat a békekezdeményezésre. Hír szerint a belga külügyi államtitkár a sajtóközleményekkel kapcsolatban felkereste a brüsszeli francia követet, akinek kijelentette, hogy

a békeközvetítő indítványokat teljesen önkényes elhatározás alapján kezdeményezték az uralkodók és annak megtételében semmiféle külföldi hatalom

hogy nem támogatta Hitler október hatodikai békekezdeményezést, másrészt pedig azért, mert Hollandia szerintük angol befolyás alatt áll.

Hollandiában a müncheni merényletet olyan jelnek tekintik, hogy Németországban veszedelmes forrongás tapasztalható. Holland politikai körökben attól tartanak, hogy Németország a következő álláspontra helyezkedik:

Mivel Hollandia képtelen arra, hogy saját erejével szálljon szembe az „angol követelésekkel”, Németország magára vállalja a feladatot, hogy Hollandiát „megvédi”. Vizsont jól tudják azt, hogy ez mit jelentene. Azért a hollandok nem

fogadják el ezt a segítséget. Az elmúlt napokban újabb területeket árasztottak el, tegnap pedig a határmenti csapatok erősítéseket kaptak. A határok közelében lévő hidakat és utakat aláaknázták.

Az összes védelmi, felszereléseket az előre megállapított helyeken készülték behelyezték. Bizonyos körökben mégis annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy a német birodalomnak nem érdeke az arcvonal kiszélesítése.

ka egy óráig tartott. Az államrendőrséget megerősítették.

Az angol sajtó szerint az esti holland minisztertanács után azonnal megkezdtek a legmesszebbmenő védelmi intézkedéseket. A határterületet a belga kormánnyal való egyetértésben elárasztották azon a vonalon, amely Amszterdam—Rotterdam és Hága védelmére szolgálnak.

Manche csatornában. Hollandia tiltakozott Londonban az ellen, hogy Anglia semleges hajókat dugárút szállító hajóhoz hasonló bánásmódban részesítsen és az ellen is lépéseket tett, hogy fekete listát állítsanak össze. Komoly aggodalmak merültek fel az ellen, hogy lefoglalják a hajók postaszájkait és nyomtatékosan felléptek az ellen, hogy a semleges hajók fedélzetén talált németeket elhurcolják.

Hollandia nem fogja megadni Angliának azokat a biztosítékokat, amelyeket Anglia követel és nem engedi magát felhasználni arra, hogy a Németország ellen irányuló intézkedések eszköze legyen.

nem játszott közre. Külföldi diplomáciai körökben úgy vélik, hogy a két semleges államot közeli és súlyos veszély fenyegeti Mértékadó körökben különben újabb bonyodalmaktól tartanak. A francia külügyminisztérium körében hangoztatják, hogy sem Franciaország, sem pedig Anglia nem feledkezett meg azokról a biztosítékokról, amelyeket a két semleges állam függetlenségének fenntartására vállaltak. A Matin szerint Berlin bizonyos hadászati pontokat kért Hágától.

Míg Brüsszelben a német kormány állítólagos rosszszalasztás fejézte ki a német határ mentén elrendelt belga csapatösszevonások miatt. (Radiopress).

A Stefani ügynökség jelentése szerint a legutolsó huszonnégy órában bizonyos derültség alakult ki a helyzettel kapcsolatban belga mértékadó körökben. (Rador.)

Nincsen német csapatösszevonás a holland határokon

A Reuter ügynökség jelenti, hogy megcáfolták azokat az előzetes híreszteléseket, mintha Hollandia határára közelében német lovasegységeket összpontosítottak volna.

Megerősödnek a német támadások

A Havas ügynökség közleményt adott ki, a melyben helyszíni képet közöl a nyugati hadszíntérről. A lotharingiai arcvonalon a Moseltől a Vogezekig a helyi ütközetek és a német rohamcsapatok erőes támadásai napról napra erősebbekké válnak.

Az elmúlt napokban megnövekedtek az egész arcvonalon a kölcsönös járőr tevékenységek és a helyi csatározások is. A németek a harctér olyan pontjain, ahol érintkezésben állnak a franciákkal igyekeznek foglyokat ejteni. Céljuk az, hogy értesüléseket szerezzenek a szemben álló csapatok mozdulatairól. Megjegyzik a Havas közleménye, hogy a légi erők hadműveletei is élénkebbeké váltak az utolsó napokon. Igen nagy magasságban több ízben német felderítő repülőgépek jelentek meg Franciaország északi és északkeleti megyéi felett. (Radiopress.)

HARCTÉRI JELENTÉSEK.

A német főparancsnokság a következő jelentést bocsátotta ki: Nyugaton a Mosel és a Palatinus erdő között megelénkült az előrsők tevékenysége. Más vidékek elszigetelt helyein pedig a tüzéség tevékenysége fokozódott. Egy német repülőgépet, amelynek eltűnését november nyolcadikán jelentették Liedersdorf közelében, a francia-német határon, egy francia vadászrepülőgép lelőtt. (Rador.)

A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése: Az éjszaka folyamán tevékenységet fejtettek ki az egymással érintkezésben levő egységek.

A német véderő főparancsnokság közlése szerint a Mosel folyó és a Pfalz erdő mentén az elmúlt napokban élénkebb felderítő tevékenység folyt. Ezenkívül az arcvonal csak egyes helyein volt túlzásrigi hadművelet. A november 3-án elűntnek jelzett egyik német repülőgépet a franciák lelőtték.

Támadás: A Maginot-vona áttörése végett

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A müncheni merénylet új helyzetet teremtett a fronton is. A Stefani ügynökség arról ad hírt, hogy a lengyelországi hadműveletek befejezése után szabadságot német tisztakat és legénységi állománybeliket sürgősen behívták. A Corriere della Sera értesülése szerint a német vezérkar a merénylet után kiadta a parancsot a támadásra és egészen rövid időn belül, sőt lehetséges, hogy a legközelebbi órákban, november 16 és 18 között nagyszabású német offenzívához hasonló hadműveletek kezdődnek meg.

Ez a támadás már a Maginot vonal áttörésére irányul.

A mai idők legaktuálisabb filmje.

MOZGÓBITÁSI PARANCS

Főszerepben: ERICH V. STROHEIM

ANGLIA HÁBORUS HUMORA

Logyan gunyó'odnak Londonban a röplapokat dobó repülőkről, a skótokról és egyéb érdekességek a nagy világáros megváltozott életéből

Londonból írják: Az angol nép egyik legjellemzőbb sajátossága a humor. Külföldi ember nem mindig érti meg az angol humort, száraznak, sötétannak érzi, az angol nép szellemi fegyvertárában mégis erős fegyver, amellyel az idők harcai ellen védekeznek. Ha az igazi angol ember politikai ellenfeleiről félig lenéz, félig sajnálkozási véleményt akar nyilvánítani, azt mondja rólok:

— Nincs humoruk.

Anglia ugyanis meg van győződve arról, hogy a világ soha sem sodródott volna bele a jelenlegi szerencsétlenségbe, ha minden népnek megfelelő humorérzéke volna.

FIGURÁK

Az angol humor különösen olyan időkben virul, amikor a nép összes őserőit próbára teszik az események. Innen az a látszólag érthetetlen jelenség, hogy minél jobban kifejlődik a háboru, annál magasabbra csapnak a humor radatának hullámai.

Ez a hullámvérés a királyi ház kivételével senkit és semmit nem kímél,

am a vezető államférfiakat, sem a köztisztviselőket álló személyeket és intézményeket, sem pedig — s ez talán a legjellemzőbb — a hadsereget vagy a flottát.

A gombamódra szaporodó és a közhangulatot nagyon jellemző karrikatúrák számára éppen a hadsereg adja a legnépszerűbb állandóan visszatérő alakokat. Ezek között talán első helyen áll a Blimp ezredes, akiben a szűk koponyájú, ulzottan hazafias, feletteseit vakon kiszolgáló parasztiszt típusát testesítik meg. Ifjú bajtárs, őrségi hadnagy viszont a látszólag oly megbízható és tevékeny, belül üres és értéktelen gárhadnagyot csufolja ki. Hozzájuk csatlakoznak a naiv, fiatal regruta, az angol nép tipikus megesterítője Young Bert, aki időnként roppant szívesen, de nagyon kényelmetlen kérdéseket intéz feletteseihez.

Az egyik legtehetségesebb újságrajzoló, Strube, már régen megteremtette az angol átgölgár tipikus megtestesítőjét, a Little Man-t. Ez a „kis ember" mindenütt ott van kemény kalapjával és elmaradhatatlan eseményével, minden vele történik, mindebe beleüti az orrát; megnyilatkozásaiban az angol polgárság tömegeinek véleményét fejezi ki. A háboru teremtettem meg az ijedező ember figuráját, akit

a rajzoló „Pánik Péter"-nek, a „Panicly Pierce"-nek nevezett el.

Méltó társa a fülbeszűző hölgy, aki minden pletykát meghallgat és tovább ad, „Ruby Rumour". Alkotójuk, Gilbert Wilkinson, még két jellemző angol tengeri medvét társított hozzájuk a flotta felszökségeinek kicsufolására.

A „DRÁGA" HUMOR

Gombamódra szaporodnak az ellenségre vonatkozó tréfák, amelyek óriási tömegéből tökéletesen hiányzik a gyűlölködés. Ebben a vonatkozásban nemcsak Angliának, de talán az egész világnak legnagyobb művésze az újzélandi származású Low, aki Lord Beaverbrook lapjainak dolgozik és politikai tekintetben is olyan korlátlan szabadságot élvez, hogy akárhányszor saját munkaadóját is kigunyolja. Hogy Anglia milyen fontosnak tartja a tréfát, azt az jellemzi hogy

Low ötezer font fizetést kap az Evening Standard-nél

és ugyanennyit élvez Strube a Daily Express-nél. Low még máshova is dolgozhat, hetenként egy-egy nagy karrikatúrát szállít a Picture Post-nak.

A gunyolódás egyik legközvetlenebb cél-táblája a tájékoztató minisztérium, amelynek 999 alkalmazottja között rendkívül sok a nyugalmazott admirális és nyugalmazott tábornok. Ezek az urak minden kiválóságuk mellett rendkívül távol állanak a sajtótól és a propaganda gondolatától. Idegen ember el sem tudja képzelni, milyen groteszk helyzeteket teremt az angol humor, amikor a szegény, hirtelen gazdag vadász, újságíró eltéved ezek közt a harcias urak között. Azt mesélik, hogy miután az angol repülők több-millió röpcedulát szórta le Németországban, egy amerikai hírlapíró arra vetemedett, hogy egy ilyen röplapot kérjen lapja számára az egyik admirálistól. Az admirális pulykavörösen kiáltott rá:

— Hogy képzeli ezt, kedves barátom, még megtörténhetne, hogy ez a hivatalos irat ellenséges kezekbe jut...

A röplapok ledobásában jelentkező „offenzíva" bőséges alkalmat nyújtott a viccelődésre. Így például egész Anglia nevetett azon a történeten, amely szerint az egyik angol pilóta elkésve tért vissza röplapszóró utjáról. Amikor felelősségre vonták, bevallotta, hogy félretette a parancsot és a röpcedulákat egyenként dugta be a német polgárok levlészekrényébe. Egy másik pilóta éppen ellenkezőleg tulságosan korán jött vissza a szállal védekezett, hogy a röplapokat nem szórta le, hanem bombavetőkészülékén és egy csomaggal dobta le valamennyit. Parancsnoka elképedve kiáltott fel:

— Szerencsétlen ember! Valaki talán meg is sérült tőlük...

Egy angol torpedóromboló parancsnoka nyílt tengeren utasítást ad, hogy a hajó álljon meg. Hadnagya megkérdi, mi történt.

— Egy német tengeralattjáró van éppen alattunk, — feleli a kapitány.

A fiatal hadnagy izgatott lesz:

— Azonnal hozatom a mélytengeri gránátokat!

— Ugyan kérem, — inti le a kapitány — egy buvárt hívasson, leküldök vele vagy száz röpíratot...

SKÓTOK A HÁBORUBAN

A Skócia ellen intézett légitámadásokból is sok tréfa született. Egyesek azt ajánlották, hogy a sztrénabugással küldjék fedezékbe a skót gárcsapatokat, hanem

a rendőrök gyűjtőperselyekkel jelenjenek meg az ocean, akkor mindenki azonnal a pin-cébe bujik.

Egy másik skót vice szerint a fiatal hadnagyot, aki izgatottan jelenti skót parancsnokának, hogy ellenséges repülőgépek közelednek, így inti le az ezredese:

— Bolond vagy, fiam! Csak nem fogjuk szép, új sztrénáinkat háborus időben elkoptatni!

Igazi, általános sikerű háborus nóta még nem született, de rendkívül elterjedt az, amelynek refrénje így szól:

— We hang our washing on the Siegfried Line. — fehérmunkunket kiakasztjuk száradni a Siegfried-vonalra.

S az egyik londoni variété színpadán a revü főjelenetében teljesen élethű kis tankok vonulnak fel, amelynek tornyaiból válogatottan szék górlók a lábukkal integetnek a közönség felé. (R. L.)

Négy halottja és sok sebesülte van a ploestii borzalmas robbanásnak

Ploestiből jelentik: A Ploesti közelében lévő Romano—Americana petróleumtársaság finomító telepén bekövetkezett robbanás ügyében, amelyről röviden már beszámoltunk, eddig a következőket állapították meg: Délelőtt 10 óra tájban az egyik gépteremben hatalmas robbanás történt, amelynek következtében többek között egy 30 vagon irtartalmu tartály megrepedt és a benne lévő petróleum meggyulladt. Pillanatok alatt a petróleumfinomító telep egyetlen láng-tengerré változott. A szerencsétlenség színhelyére valamennyi környékbeli petróleumtársaság tűzorséget kivezényelték, amelyek főleg homokkal és mihabbal igyekeztek a veszedelmet elfojtani. Mintegy 5 órai megfeszített munka után a tüzet lokalizálták, majd később teljesen elfojtották. A szerencsétlenségnek az eddigi megállapítások szerint

négy halott és nyolc súlyosan sértült áldozata van.

A halottak között van Iliescu Alexandru 54 éves szerelőmester, aki közvetlenül a felrobbant kazán mellett tartózkodott és elevenen elégett. Másik három halottat a romok alól szedték ki, ezeknek személyazonosságát eddig még nem sikerült megállapítani. A robbanás erejére jellemző, hogy azt néhány kilométernyi távolságban is hallották. Ezenkívül az élő petróleum száz méternyi körzetben pusztított és többek között erősen megrongálta a telep mögött elhúzó vasútvonalat is. Az anyagi kár meghaladja a 20 millió leit. A katasztrófa oka egyelőre még ismeretlen.

Légvédelmi előadások naptára

November 11: szombat délelőtt 11—1-ig német előadás a Capitolban józsefvárosi férfiak és nők részére.

November 11, szombat délelőtt 11—1-ig magyar előadás az Apollóban gyárvárosi férfiak és nők részére N-től Z-ig.

November 13, hétfő délelőtt 11—1-ig magyar előadás a Capitolban józsefvárosi férfiak és nők részére.

DÉLI HIRLAP
Automata telefon száma: 28-10

A THALIA színház bucsuelőadásai

Szombat délután 5 órakor, olesó helyárrakkal:

Francia szobalány

Szombat este 9, vasárnap délután 6 és este 9 órakor:

Megsértették a minisztériumot

Az évad nagy zenés vigjáték újdonsága.

Vasárnap délután 3 órakor: (Először olesó helyárrakkal.)

Grófkisasszony

Hétfő este fél 9 órakor:

bucsuelőadás: DUO

Louis Verneuil izgalmas színműve Fényes Alice és Nagy István fellépésével.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napos a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

8-10 és este 9 óra után 25-15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Hagyasoknak egy hónapra 70, negyedévre 300, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátaságoknak, közhataloknak és közhasznosoknak, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 550, félre 700, egész évre 1400 lei.

SZERKESZTŐ:

Yuchetich Endre &

Ott tartunk megint . . .

(Az 1918. nov. 11-i fegyverszünet évfordulójára.)

Ezerkilencszáztizennyolcát írtunk S a vér, a drága testvéreink vére, Mely négy éven át árt átkot az égre; Patakzó vad ömlésében megállott.

A föld szomjan minden eस्पéjjt felitta. A halálnál nagyobbra nőtt az élet. S ott, hol nemrég hősök esontja fehérelt, Eke szánt most a gránátok helyében.

A szívünk mámoros örömmel telt meg. És megőleltük életünk kacagya. Mít bántuk, hogy a lelkiünk szétszakadva, Sosem hegedő nagy sebektől vérzik...

Dalolva szórtuk az életnek magját A vértől még langyos és meleg földre És bizó hittel nézve a jövőbe, Rég elfeledtünk minden véres álmot...

De tanulni, nem tanultunk semmit sem Ma újra csak a régi utat járjuk. És a holnapot rettegéssel várjuk. Mint a tegnapiak vérzivatárában.

Egy-két intó szó itt-ott még elhangzik, De elnyomja a fegyverek csörgése. S hiába vágyung, hej, utánad, Béke, Ott tartunk megint, hol abba hagytuk. (Lugos.) SZONDY GYÖRGY

A bolgár királyné Olaszországba utazott. Joana bolgár királyné rangrejtve elutazott csütörtökön San Rosoreba, ahol résztvesz az olasz királyi család zártkörű ünnepélyén. Victor Emanuel olasz király ugyanis november 11-én tölti be 70-ik életévét.

Olaszországban megszüntetik a korlátozó intézkedéseket. Rómából jelentik: Az olasz fővárosban és a nagyobb városokban fokozatosan visszavonják a korlátozó intézkedéseket. A tánchelyiségeket megnyitották, a kávéházak és vendéglők záróráját 12 óra helyett éjfél után 1 órában állapították meg.

A királyi helytartó látogatása az iskolanővéreknél. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap délelőtt meglátogatta a Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek józsefvárosi intézetét. Kíséretében voltak Demetrescu Ioan kabinetigazgató és Cioflec tanügyi felügyelő. A két órás látogatás során a királyi helytartó megtekintette az iskolatermeket, az internátust és a Berthelot-körúti új otthont. A látogatás végén a helytartó a látottak fölött az iskolanővéreknek legteljesebb megelégedését fejezte ki.

Hírtelen megialt Pap Danila királyi helytartó nővére. Bucurestiből jelentik: Tragikus körülmények között hunyt el Pap Cornelia, Pap Danila királyi helytartó nővére. Az úriasszony autón haladt Bucurestii felé, amikor Banesti községbe ért, rosszul lett. Ennek ellenére tovább folytatta útját Campainag, ahol dr. Weiser orvos rest kereste fel. Amikor a rendelőből kilépett, összeesett és néhány perc alatt kiszínezvedt. Az esetről nyomban értesítették a hatóságokat és a helyszínre megérkezett a főügyész, valamint a törvényszéki orvos. Állítólag egy injekció következtében történt volna az elhalálozás.

401. november 11-én halt meg szent Márton toursi püspök. 317-ben született a magyarországi Győrszentmárton helyén állott községben. Tizenöt éves korában római katona lett, tizennyolc éves korában áttért a keresztény vallásra, húsz éves korában pedig belépett az egyházi rendbe. 317-ben toursi püspökké választották Szilárd jellem volt és híres volt jótékonyágáról. Márton napján öli le és eszi meg a köznép Márton ludját. Mellestontjából és hátgerincéből a közelgő télre jósl. Ha több a csonton a vörösség, túlnyomóan lágy tél lesz, ha sok a csont fehérsége, úgy sok hóra lehet számítani.

1526. november 11-én koronázták meg Szapolyai János erdélyi vajdát Magyarország királyává. Szapolyai volt az utolsó magyar nemzeti király.

1821. november 11-én született Dosztojevszkij Teodor kiváló orosz regényíró. Leginkább szegény emberekéről írt. Leghíresebb regényének címe Bűn és bűnhődés. Ezt színpadra is vitték, sőt újabb filmet is készítettek belőle.

Javult Chamberlain állapota. Chamberlain angol miniszterelnök állapotában javulás állott be.

A semmitűszéki főügyész temesvári látogatása. Viforeanu, a legfelsőbb semmitűszéki főügyésze pénteken a Simplonnal Temesvárra érkezett. Társaságában volt Ionescu Cica, a semmitűszéki ügyésze is. A vendégek ellenőrzést végeztek az itéltelbáti főügyészségén, ahol Lungulescu Ilie táblai főelnök, Goruneanu Tului táblai főügyész, Buzoiannu törvényszéki vezető ügyész, valamint az ügyészi kar jelentek meg a magas vendégek fogadásán.

Egykori temesvári tanítóképzési tanár halála. Rösztler Béla, a temesvári tanítóképzésének a háború előtt működött kiváló képességű tanára, a magyarországi Ráckeven 72 éves korában meghalt. Mint fiatal tanár került annak idején a temesvári tanítóképző intézetbe és elsőrangú szakembernek bizonyult. Nagy szeretettel foglalkozott zenével és énekkel is és sok éven át karmestere volt a Gyárvárosi Zene és Dalegyletnek, a vasutasok Lyra dalkörének, valamint a Magyar Dalárdának is. Az 1922 évben költözött Budapestre, ahol, mint szakfelügyelő működött nyugdíjazásáig. Egyetlen fia, aki Ráckeven orvos volt, néhány év előtt halt meg. Feleségével, a gyárvárosi tekintélyes Soucek-család leányával negyven éven át boldog házasságban élt. Gyászolják még az Irsay és Fürst-családok. Temetése őszinte részvétel mellett ment végbe Ráckeven.

Orvosi hír. Dr. Mátrai fogorvos hazérkezett és újra rendel. Lloyd-palota.

Református isztentisztelet a Gyárvárosban. A református egyház vezetősége már tudatta az ottani hívekkel, hogy ezután minden vasárnap isztentiszteletet tartanak a gyárvárosi Daclior uca 10 szám alatt, abban a házban, melyben évek óta a dr. Kovács-gyógyszertár van. A helyiségbe a bejárat az udvarban van. Most közli az egyház vezetősége, hogy az első isztentisztelet holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

A magyar képviselőház új alelnöke. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház délelőtt Szinnyei Merse Jenő alelnök vezetésével tartott ülést. Az elnöki előterjesztések után a ház áttért Bobory lemondásával megüresedett alelnöki tisztség betöltésére. A megejtett választások után az elnök kihirdette az eredményt és eszerint Törs Tibor 135 szavazatot kapott, míg Giller János 17 szavazatot. A választás után megkezdtek a földbírtok-politikai javaslat további vitáját. A magyar képviselőház ülésének második részében, a szünet után Tasnádi Nagy András vette át az elnöklést. Aból az alkalomból, hogy elfoglalta a képviselőház elnöki székét beszédet intézett a hához, hogy mint házelnök elsősorban a pártatlanság szabályait fogják kötelezni. A parlamentarizmus kincsét az ősi nemzet bizta az utódokra. A parlamentarizmus évszázadok viharain át verette a nemzetet.

Az európai hatalmak továbbra is segítik Kínát. Newyorkból jelentik: Dr. Hu-Shin washingtoni kínai nagykövet beszédet mondott és ebben rámutatott arra, hogy Nagy-Britannia és Franciaország az európai háború kitörése után is támogatják Kínát, Szovjetország pedig hitellel, fegyverrel és municióval áll Kína mellett.

Mezőgazdasági kiállítás. Vasárnap délelt háromnegyed tízkor nyílik meg a Kultúrpalota kertjében a temesi mezőgazdák kiállítása. A megnyitáson Marta Alexandru dr. királyi helytartó Popovici Virgil ezredes-prefektus is résztveszne.

Deschan Achill temetése. Deschan Achill temesmegyei alispán temetése ma, szombat délután négy órakor megy végbe a józsefvárosi mető Feger-kápolnájaól. A temetési szertartást Metzger Márton dr. prépost-plébános végzi. A hírláhir városszerte igaz részvételt keltett az ismerősök és barátok körében.

Vacsora Baran Coriolan dr. tiszteletére. A városi tisztviselők egyesülete ma este nyolc ókor a Palace-kávéházban védnökének, Baran Coriolan dr. volt miniszternek tiszteletére vacsora rendez.

Imahét az ujksodai református egyházban. Az ujksodai református egyház is megtartott nov. 12-18-ig az Ifjusági Ker. Egyesületek VII. szövetségének imahétét. Vasárnap délelött 10 ókor Nits István, kedden este 8 órakor Bereczky Sándor, szerdán este 8 órakor Ajtay Gábor, csütörtökön este 8 órakor Nits István és szombat este 8 órakor Debreceeni István reformátusok készek tartják a kitűzött program szerinti bibliai magyarázatot, illetve előadást. A bibliaórákat VIII. uca 69 sz. alatti imaház mellett levő fűtőegyesületi otthonban tartják.

Öngyilkossági kísérlet. Klein Erzsébet negyven éves erzsébetvárosi, Odobescu uca 53 sz. alatt lakó asszony tegnap este öngyilkossági kísérletet tett, de a közvédelmi hatóságok időben észlelték és megakadályozták a cselekményt. A beteg kórházba szállították. Tette okát még nem ismerik.

Nagyszabású városközi ping-pongverseny Temesvárott. A gyárvárosi Katolikus Ifjusági Egyesület ping-pong szakosztálya, amely már eddig számos sikerült asztali teniszversenyt rendezett újabb nagyszabású ping-pongversenyt tervez. A verseny december harmadikán kerülne lebonyolításra és arra az aradi Hakoah és SGA, a nagyváradi kábi, a resicai SSMR és a szatmári CFR verseny is meghívja. Temesvárról a rendező egyesület senyözön kívül a Vultur, az IOGT és a III. kerületi FC ping-pong játékosai vesznek részt az érdekesnek ígérkező versenyen.

Mozi

Szerelmi kaland

A Capitol és az Apollo új filmje.

A mozilátogató közönség két kedvence: ne Dunne és Charles Boyer ismét nagy sikerrel szerepelnek a Capitol és az Apollo mozgóban bemutatott Szerelmi kaland című filmben. Ióceánjáró luxushajón játszódnak a cselekmény része. Tani vagyunk annak a fényes nagyvilági életnek, amely egy ilyen uszó szállóda fölök. De megismerjük Madeira sziget csodatos szépségeit is, felejthetetlen tájak bontaknak ki előttünk abból az alkalomból, mikor szerelmessék ott kiszállnak, hogy meglátogassanak egyik rokonukat. Végül Philadelphian visz a utazás, ahol az amerikai nagy társadalmi érdekességeit tárja fel a kitűnő rendezés. Ir Dunne és Charles Boyer művészetük csúcstítményét nyújtják szerepükben, alakításuk ledhetetlen és élményszerű. Nem kevésbé érdekes a híradó is. Három zsurnál is volt ezen alkalommal, mint futószalagon vonultak fel előttünk pazar bőségben a legújabb katonai, polkai és egyéb világesemények felvételei. Így tehát a közönség fokozott érdeklődése a mostánusor iránt.

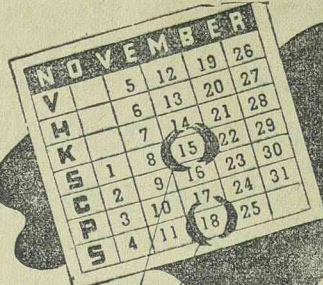
MŰSOR:

Szombat, november 11.

- APOLLÓ: Szerelmi kaland (angol film.)
- CAPITOL: Szerelmi kaland (angol film.)
- CORSO: Az ifjuság diadala (orosz film.)
- SCALA: Mozgósítási parancs (francia film.)

Nagy értékek

Sok gondot okoz a háborús országoknak, hogyan entsék meg művészeti kincsüket, történelmi emlékeiket légitamadások pusztításaitól. Az elpusztuló műtárgyakat már jórészen elszállították védett helyekre, de a helyhez rögzítettek biztonságba helyezése nem olyan könnyű dolog. Szoroknak bombabiztos védőburkolattal való elhelyezése olyan költséggel járna, amelyet az államai időkben nem bírnak el. Angliában úgy vélik meg a dolgot, hogy a könnyűszerrel áthelyezhető szobrokat védett helyre vitték, a megmaradt műalkotások közül pedig azokat, amelyek pótolhatatlan történelmi és művészi becsnek, védőépítménnyel látják el. A birodalmi híres uralkodójának emléke részben kivételes védelemben. Így I. Károlynak a Trafalgar Square-on álló remek lovasszobor ritka szépségű talapzata. A tér máshol emlékü műve, Nelson admirális szobra, magasságával is szinte urálja Londonnak a szízeit, már nem kapott ilyen kivételes oltalmat a véletlen játéktól függ, hogy épen keletkezett egy esetleges bombázásból. A megvédendő emlékek közé sorozták Victoria királynőnek a Trafalgar Square-on álló szobrát is. II. James II. szoborát álló kisebb szobrot már korábban biztonságba helyezték. Egy harmadik Stuart-király szobrát szintén betonburkolatot kap, mint I. Károly szobrát. Kivételes védelemben áll még II. Györgynek Greenwichben, a tengeri akadémia előtt levő szobra is. Tekintetben arra, hogy kevésbé veszélyes helyen áll, fontosabb helyett valószínűleg kénytelen lesz megvédeni néhány száz homokszákkal. A négy hirtelen király tehát minden valószínűség szerint teljesen fogja megérinteni a háborút. Az államhivatal egyébként, nem tart attól, hogy a háború jakobinus pusztítások rémével fenyegeti a történelmi emlékeket.

**Nincs többé
egy IV. osztály egyszer
minden 4 hónapban, hanem
KÉT IV. OSZTÁLY
minden hónapban.**

Ez az a nagy újítás, amelyet az Állami Sorsjáték ÚJ TERVE vezet.

NOVEMBER 15-én

lesz az első sorozat húzása, azok számára, akik sok és kis nyereményt részesítenek előnyben.

NOVEMBER 18-án

lesz a II. sorozat húzása azok számára, akik csak igen nagy nyereményeket kedvelnek.

Az új terv nyújtotta előnyök mindegyikét élvezik azok akik egyszerre mind a két sorozatban játszanak.

Vásárolja meg sorsjegyeit idejében kedvezett sorsjegyrudájában, mert sorsjegyeket az új terv rendelkezése szerint nem lehet a húzás előestéjéig félretenni.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

**A 21. SORSJÁTÉK
ÚJ TERVEZETE**

**I. SOROZAT
vörös sorsjegyek**

HUZÁSA 1939 NOVEMBER 15-ÉN

ÁLLAMI SORSJÁTÉK (törzs)

Osztható nyeremények:

7	1.000.000	7.000.000
10	400.000	4.000.000
30	100.000	3.000.000
100	20.000	2.000.000
200	10.000	2.000.000
10000	1.600	16.000.000
		34.000.000

D. F. C. R. SORSJÁTÉK (mellék)

Oszthatatlan nyeremények:

4	400.000	1.600.000
40	40.000	1.600.000
400	4.000	1.600.000
4000	400	1.600.000
8000	200	1.600.000
		8.000.000

**II. SOROZAT
zöld sorsjegyek**

HUZÁSA 1939 NOVEMBER 18-ÁN

ÁLLAMI SORSJÁTÉK (törzs)

Osztható nyeremények:

1	8.000.000	8.000.000
14	1.000.000	14.000.000
1000	10.000	10.000.000
		32.000.000

D. F. C. R. SORSJÁTÉK (mellék)

Oszthatatlan nyeremények:

20	100.000	2.000.000
200	10.000	2.000.000
1600	1.000	1.600.000
8000	200	1.600.000
		7.200.000

(-) Luxus táviratnyomatványokat hozott a forgalomba. A postavezérgazgatóság közli, hogy a luxus-táviratok céljaira különleges nyomatványokat hozott forgalomba. A nyomatványok között olyan, amely a szöveget már tartalmazza, és olyan is, amelyre tetszés szerinti szöveget lehet írni. A különleges papírra nyomatott táviratokat a címzettnek zárt borítékban kézbesítik. A táviratnyomatvány ára tizenöt lej. Ezek a nyomatványok különösen szerencsekívánatokra és részvétlenszavakra alkalmasak. Az ilyen táviratok díjazására előre megfogalmazott nyomatványt használhat, a következő helyben 8 lej, az első számú zónában 10 lej, a második számú zónában 12 lej, a harmadik zónában 15 lej. A tetszés szerinti szöveget, üdvözlőt, vagy részvételt kifejező táviratokat a következő: Tizenkét szög helyben 10 lej az első zónában 12 lej, a második zónában 15 lej, a harmadik zónában 20 lej. A postavezérgazgatóság kéri a közönséget, hogy használja ezeket a táviratnyomatványokat, amelyek mindegyike postahivatalban kapható.

(-) Hétfőn kezdődnek a diftéria és vörheny elleni oltások. A városi főorvosi hivatal közli, hogy a diftéria és vörheny elleni oltások november 13-án kezdődnek és egy héttel tartanak. Az oltásokat naponta d. e. 11-12-ig folytatán 5-től 7-ig végzik a belvárosi Libertativárosi szám alatt levő városi kerületi orvosi rendszert. Oltásra köteles minden egy és tiz év közötti gyermek. Az oltás magánorvos által is végezhető, azonban ebben az esetben az erről szóló bizonyítványt be kell mutatni a kerületi főorvosnak. Két héttel később kezdődik az első második sorozata.

**Hírfőtől
ANNIE DUCAUX**

— Olasz tábornok látogatása a magyar közelet élénél. Budapestről jelentik: A Magyarországon tartózkodó Riccardi tábornok hadtestparancsnok pénteken délelőtt több látogatást tett a magyar fővárosban. Előbb koszorút helyezett el a főváros emlékművére, majd meglátogatta az olasz hősi temetőjét, azután visszatért az olasz követségre, majd ellátogatótt a magyar miniszterelnökhöz, ahol a gyengélkedő Teleki miniszterelnök hegett Keresztes Fischer dr. belügyminiszter fogadta. Utána az olasz tábornok Csáky külügyminisztert látta, majd Bartha tábornok magyar honvédelmi minisztert kereste fel. Horthy Miklós magyar kormányzó pénteken délelőtt magánkivallgatáson fogadta Riccardi olasz tábornokot. Utána a kormányzó hívtette a tábornokot, valamint Da Vinci gróf olasz követet és a budapesti olasz katonai attasét. A látogatásán látta vendégül Riccardi tábornokot az olasz királyt a kaposvári 6. gyalogezred zászlószentelési ünnepén képviseli.

(-) Búcsú Aradszentmárton községben. Ma, szombat, Márton püspök napján tartja Aradszentmárton község katolikus lakossága a templom védőszentjének ünnepét és ezen alkalomból Újváry Lőrinc, az új plébános nagyszabású búcsúünnepet rendez. Az ünnepi nagymisét az ottani templomban a plébános felkérésére Wegling János apátkanonok celebrálja. Újváry Lőrinc alig egy éve működik Aradszentmártonban, de máris gondoskodott a templom kifésztéséről, továbbá óvodaépítést is létesített, amely a Miasszonyunkról nevezett iskolánévvel vezetése alá kerül.

A nők tolvaja

— Kiosztották a vegyészeti és fizikai Nobel díjakat. Stockholmból jelentik: Az 1939 évi vegyészeti Nobel díjat megosztották Butemandt berlini és Rucicka zürichi tanár között. A fizikai Nobel díjat Lawrence Ernő Orlandó kaliforniai egyetemi tanárnak ítélték oda a ciklotron segítségével, annak kifejlesztéséért és a ciklotron segítségével, különösen a mesterségesen rádió aktív elemek terén elért eredményekért.

(-) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Muntean Emilia, Benel Artur Tivadar, Tóth Astra, Lozici Livia.

(-) Ma huszonegy éve ért véget a világháború. Ma van huszonegy esztendeje annak, hogy 1918 november 11-én a Compiègne melletti erdőben aláírták a németek és a nyugati hatalmak között létrejött fegyverszünet okmányát. Németország részéről Erzberger államtitkár, Franciaország részéről Foch tábornagy és Anglia részéről Wymesz tengernagy írták alá a fegyverszünetet. Ezzel véget ért a négy éves világháború. A fegyverszünet megkötését a régi tüzharcosok eddig minden esztendőben megünnepelték.

(-) Felhívás. A temesvári izraelita nőegyletek elnöksége felkéri a melegszívű asszonyokat, hogy az idén is segítsenek a régi ruhagyűjtési munkában és nélkülözhetetlen ruhadarabokkal enyhítsék a szegények nyomorát. A legkisebb adományt is szívesen fogadják a nőegylet elnöksége és érte is küld. Telefon: hitközségi iroda 29-74, vagy 17-18.

(-) Elfogott tolvajok. A temesvári rendőrség elfogta Marina Gheorghe és Petru Stefan tolvajokat, akik álkulcs segítségével behatoltak Kelmann Klára temesvári lakásába és onnan különböző háztartási tárgyakat vittek el. A nyomozás befejezése után átadják őket az ügyészségnek.

**Csak 3 napig a
CAPITOL-ban**

(-) Zsidó népkonnya. A temesvári izraelita hitközség által létesített népkonnya így a Józsefvárosban, mint a Gyár városban november 15-én megnyílik, miért is a hitközség újból felhívja támogatóit, hogy iródjában naponként déli 12 óra-
kor jelentkezzenek.

= KÖZGAZDASÁG =

Egy milliárd márkára becsülik a hazaköltöző déltiroliak vagyonát

Teljes kártérítést kapnak a repatriáltak. Olaszország áruban fizet Németországnak

A Dél-Tirolból valószínűleg kivándorlás előtt álló németesség számát 23.000 főre teszik és az olasz hatóságok június huszonhatodikán, tehát az olasz-német lakosságcsere publikálása előtt felszólították a tiroli németeket, vagyoni körülményeinek közlésére. Akkoriban a tiroliak azt hitték, hogy az olasz adóhatóságok számára készül a felállítás és így természetesen nem tuolták el anyagi viszonyukat. De ez a taksálás most az Olaszország részéről teljesítendő kártérítés alapját jelenti. Német részről egymilliárd márkára teszik az elköltözők vagyonát. Eddigi tervek szerint az átköltözők magukkal vihetik háztartási felszereléseiket, oltároikat, cserép-kályháikat, sőt még templomi szücskeiket is, de marhaállományuknak csak a felét. Ami ottmarad, azt az olasz hatóságok — valószínűen az Ente delle tre Venezie nevű hivatalos állami szerv útján — vásárolják meg, még pedig a lírát 4.50:1 alapon számítva, egy márkát fizetnek tehát négy és fél líra értékért.

Az olasz kormány kötelezte magát arra, hogy három esztendőn belül a kártalanítási összeget Németországba transzferálja. Valószínűen azonban, hogy készpénz-transzferre kerül a sor, mert Németország ezen az uton Olaszországban hitelhez jut és pénz helyett árut kér Romától. Ennek a hitelnek magasságát december végén tudják csak meg az illetékesek, mert addig kell a déltiroliaknak döntenie arról, hogy Németország, vagy Olaszország felé optálnak. Miután Németország ebben a pillanatban 106 millió márkával tartozik kliring-alapon Olaszországnak, kézenfekvő a feltevés, hogy Olaszország egyszerűen jóváírja az átköltözők vagyonát. Erre azonban sor nem kerül, mert a németek már hatvanmillió márkát rezerváltak az idegenforgalom céljaira s így az olaszok egyszerűen leutazzák a német tartozást. Miután a Felső-Etsch vidékére vándorolt németek számát csak 23.000 becsülik, ezek is kereskedők és iparosok, s így az olasz

részről fizetendő kárpótlás Németország részére nem jelentős. Figyelemreméltó lesz azonban a régi déltiroliak sorsa, akiknek legnagyobb része földbirtokos, szőlőbirtokos és állattenyésztő. Az áttelepítés technikai lebonyolítása alapján nyert tapasztalatok mindenesetre érdekesek lesznek a további áttelepítések szempontjából.

— A petróleumtermékek kiviteli középárainak emelése. Az egységes vámtarifának export-középárai a következő módosulást szenvedték: 1010 tételszám. Bármely sűrűségű benzín nyersen: nehéz benzín 450 lei, közepes 530 lei, könnyű 560 lei. Aviatiak számára szükséges benzín 900 lei per 100 kg. Világító, finomított petróleum 380 lei, ugynevezett White-Spirit 440 lei. 1012 tételszám. Destillát, vagy finomított bármely sűrűségű motorolaj 360 lei. Nyersolaj 200 lei. 1016 tételszám. Bármilyen sűrűségűben, vagy viszkozitásban ásványi olaj 520 lei 100 kg.-ként. Ezek az árak november 6-tól érvényben vannak. A 12. százalékos értékvámot a számlaérték, a középár és az ármegállapító bizottság által megállapított árak közül a legmagasabb után számítják.

— Most időszerű, a gyümölcsfák kártevőinek megismerése és irtása, amikor a fán telelő összes kártevőket egyszerre pusztíthatjuk el a téli lemosás szerű permetezéssel. Az EMGE kiadásában Török Bálint igazgató tollából a gyakorlati szempontok szem előtt tartásával, tudományos alapon, népies modorban megírva egy füzet jelent meg „A gyümölcsfák kártevői” címen. A füzet 80 oldalon 76 ábrával szemléltetve oktatja a gyümölcsös tulajdonosokat. Bemutatja képekben a kártevőket, ismereti a kártevők életmódját és az ellenük való védekezést. A füzet kapható a könyvkereskedésekben, de megrendelhető az EMGE-nél is. Kolozsvár, Regala uca 16 szám. A füzet ára postai portóval együtt 10 lei, amely a megrendeléssel együtt küldendő be.

— Rendelet a borbejelentési kötelezettség elmulasztása miatti bírságokról. Fontos rendelkezés érkezett a szeszmonopol igazgatóságától 61.368—939. szám alatt minden pénzügyigazgatóságra. A törvény értelmében a szőlősgazdának és a gyümölcsstermelőnek tudvalevőleg kell jelenteniük bor- és pálinkakészletüket és adásokat csak a pénzügyi hatóságok tudtára végezhetnek. A rendelet értelmében azoknak a szőlőstermelő kisgazdáknak és gyümölcsstermelőknek, akik ellen kihágási jegyzőkönyvet vezet fel azon a címen, hogy pincéjükben, illetve tárukban az italtalan hiány volt, nem kell büntést fizetniük, ha a kihágási jegyzőkönyvet elintézés alatt vannak, vagyis azokat még nem hagyták jóvá. Az említett esetekben a termelők csak a fogyasztási, ad valorem és forgóilletékeket kell kifizetniük a jegyzőkönyv megállapított hiányzó italmennyiség után. Ennek az összegeknek a kifizetésére 1939. december 31-ig kapnak haladékat. Azokat a kihágási jegyzőkönyveket, amelyeket azon az alapon vezet fel, hogy a kis szőlőstermelők nem jelentették a bortermeletüket, hatálytalanítják, ha megpítást nyert, hogy a termelt bor természetes fizetéskepen járt az illetőknek. A körrendelet zárólag csak azokra a kihágási jegyzőkönyvekre vonatkozik, amelyek a pénzügyigazgatóság elintézés alatt vannak, vagyis még nem hagyták jóvá.

(—) Lanya ha irányzat a bányásági piacra és az üzleti forgalom is csekély. A piaci a következők: Búza 73 kilós 430, ótengeri 40 tengeri morzsolt 290—300, korpá 320, új zab —420, muharmag 380, tökmag régi áru 1.000 poszta repce 950, új takarmányárpa 350, takarmányárpa 450 lei százkilónként. Lóheremag 30 lei cernamag 45 lei kilónként.

— A teheráruforgalom Németország vasuton fog lebonyolítani. A Lemberg-Szt. lavov-Sniatyn-Csernovitz vasutvonalon a fűtőmat a legközelebbi napokban megindítják. Vasutvonal rendkívül fontos a tranzit forgalom lebonyolítása szempontjából. A vasuti forgalom megindulása után számolni lehet azzal, hogy dunai forgalom csökkenni fog, miután Románia és Bécs között a Dunán körülbelül 28 napi áru a megérkezése. Bár a hajók segítséget nyújtanak, az utazás 5000 tonnát lehet elszállítani, a kormány a jövőben a teheráru forgalom részét vasuton kívánja lebonyolítani és a petróleumtermékeket szállítják majd vize

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

10

Bosszankodott magában, egyrészt, hogy feledékeny, holott az ő hivatásánál ez a legnagyobb bűn, másrészt a közel másfélórás hiábavaló gyalogút miatt.

Kihúzta óráját, megállapította, ha gyalog megy vissza, akkor is elér az érkező vonatot, hiszen a pályaudvar nincs oly messze. Ütött-kopott nikkelt-óra volt, szimpla fedele már elsárgult. Valahányszor kihúzta, mindig elolvasta a gyártmányt is: Breve, swiss made. Abban a gyárban készült, ahol Miroiasa dolgozott és ez akaratlanul is felöltött benne, valahányszor az óra lapra rápillantott. Lehetetlen, hogy Miroiasa ne igyekeznék felszabadítani magát a gondoktól — mormogta — azzal, hogy a gyárban dolgozik, az energiáját őrli fel és az úgy szenved.

Az óra kilencet mutatott és a rákövetkező pillanatban a templom harangütése is igazolta a legolcsóbb kivitelű Dreov-órának megbízhatóságát. Dimitrij feje kegyetlenül zúgott. Hosszú lépéseivel száguldozott, mintha titokzatos erők kergetnék. Noha rövidebb utat is választhatott volna, a Rhone mellett sietett végig, a Quay de st. Jeanon. Már elérte a malmot. A hullámok is félelmetesen csapkodtak, különben ami víz van Genfben, csöndes és andalító. A malom, mint egy fekete madár, gubbasztott a vizen. Alatta bizonyára malomkerék nagyságú tojások — képzelték, de már mérgeledtek is, mert semmit sem vetett meg úgy, mint a képzeltnek azt az irányát, amely „költőiség”-ben lendült ki.

Kiérve a Montblanc hídfőjéhez, ismét sötét utcákba akart menekülni. Bántotta szemét a nagy fény. Egy más világnak tekintette, ez nem az övé. Keresztül vágatott a Rue de Montblancra és éppen idejében jutott ki a peronra. A nagy

tömegben is azonnal felismerte Miroiasat, amint szaladt a vonat elé és olesó gyári kalapja elcsúszott a fején. Most megállt a vonat. Sullakov azonban nincs sehol. Percek multak el, a várt utast nem találják. Egy harmadik osztályú kocsiból azonban kiinteg a sánta Laeko Nemirov, visszahúzódik óvatosan, majd a lépcsőnél tűnik megint elő. Miroiasa veszi észre.

— Mi történt Pejuval? — sottogta Miroiasa. Laeko nem szolt semmit, csak jelentősen pislantott feléje. Hátat fordított neki és leszállt a pályatest néptelenebb oldalán. Elhúzódik az izzólámpa fénykévéjétől és megvárja, amíg Dimitrij és Miroiasa — egyik megkerüli a szerelvényt, a másik átesapva a harmadik osztály átjáróján — odaérkeznek.

— Pejut lefogták, nekem is a nyomomban vannak... kihúzta óráját és megnézte figyelmesen. — Hol kötek majd ki, nem tudom. Majd értesítlek benneteket. Pénzre van szükségem.

Kapkodott, elfúlva beszélt és már vissza is kapaszkodott a vonatra.

— Száz frank — sottogta Dimitrij és óvatosan markába nyomta a pénzt.

— Egyelőre elég. Vasúti jegyem csak Baselig van. Hogy vagytok Miroiasa?

Miroiasa gyöngéden megérintette a kezét.

— Menj, okosabb lesz.

Laeko zavartan állott, úgy találta, kell még valamit mondania Sullakovról.

— Nincs baja. El...

— Akkor... — mélyen sóhajtott Miroiasa, majd keményen összeszorította ajkát és elfordult.

Nem várták be a vonat indulását. Miroiasa is külön távozott, Dimitrij is.

Az állomás előtti téren találkoztak. Közben ismét megeredt az eső.

— A pályaudvar mögött van egy kis bistro. Még biztosan nyitva van. Nem volna kedved egy teát meginni?...

Miroiasa vállat vont, arca most elveszítetté iménti szilárdágát, fel volt dűlva.

Dimitrij megszorította Miroiasa kezét jég hideg volt.

— Sajnálak, Miroiasa.

A kis kávéházba jórészt munkások jöttek, akik elhozták magukkal asszonyaikat is. A ség két egymásba nyíló szobácból áll és annak hangjaira táncoltak. A szobákban bor, izsadság és rossz virstli szag járt át.

Miroiasa leült és kigombolta kis koporény bundáját. Most, hogy arca a világos kerület, látszott, hogy mennyire sápadt. Azonban életerőt öntött bele. Egyszerre arca kiszinesedett.

Dimitrij egy pohár tejet kért. Miroiasa állotta meg, észrevétel nélkül.

— Ha majd neked kell „munkához” akkor is előbb tejet fogsz inni?

— Természetesen.

— Mert most alighanem te kerülsz szette hozzá Miroiasa eltűnődve. Ez a t hosszú percekig tartott. Miroiasa megragaszta támláját és mereven, üres tekintettel végébe nézett. Hosszú, fénylő, fekete haj amelyet koszorúban viselt. Színes, tiszt volt rajta, nyaka és karja csuklóig szá Kemény, dacos áll, zárt ajkakkal. Ahog semibe nézett, Dimitrijnek Kozsuharov napé jutott az eszébe. „Mene me mama zme”

„Engemet, anyám, a sárkány szeret”. Ugyan az arc, ugyanaz a makacs megállottság, ereszkedik feltéredre és simul hozzá az ar fejével, ő elfordul tőle. Csak finom ujjai veti meg a hozzá menekülő kezét. Neki a világban nincs mit keresni. Egyszerre sz kegyetlen. Elszánt és kétségbeesett. Csa

Hátra nem fordul, ahol a sárkány végzetes kót súa a fülebe.

De most Miroiasának tekintete az ismét len úrból ismét vissza szállott a földre. Ni kell szünet nélkül, mert csak ebben a megnyugvás; Peju Sullakovról beszélt, a kiküldött forradalmárról, akit szeretett

